

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Óvár Vizi-utca, 231. szám, első emeletben

Megjelen a lap hetenként kétszer, u. m. Vasárnap és Csütörtökön. Ara évnegyedre 3 ft
o. 6. Hirdetési ár: soronként 7 kr, s minden hirdetés után 30 kr bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a ki-
adó-hivatalnál kezeltetik.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

A helyzet.*) (I) A „Dictionnaire des girouettes“ (időjáró) kiadói a második kiadás előbeszédében mondják: „Ők gondolkodtak, hogy a változhatlanok szótárát adják; de meggyőződtek, hogy sokkal könnyebb leendő „Dictionnaire des girouettes“ által az encyclopaedicus ismereteket nagy terjedelemben gazdagítani — hogysem a változhatlanok (des invariables) gazdárban egy kisszerű röpiratot kiadni. Ezért ezen szándékukkal fölhagytak.“

A fölemlített szótár 1815-ben jelent meg Párisban — inkább a francia egyének és viszonyok jellemzésével; mely népnél különben is játszott ama nagy, véres világháború, mely ha az európai politikai viszonyok szerencsés kifejlődésére közvetlen jótékony hatással nem is lehetett, de az emberi jogok (droits de l'homme) alapján a szociális viszonyokat illetőleg, mérhetlen horderővel bír.

Azóta sok minden történt Európában, mely oda vezetett, hogy a „Dictionnaire des girouettes“ folytatása az 1815 óta lepergett események következtében, és így egy az emberiség életében rövid korszak alatt, annak roppant terjedelme miatt lehetetlenné vált. Azóta magán Franciaországban kezdve, nemcsak egyének, kormányok, bizonyos n posztályok: de habár többnyire nyers erő alkalmazása mellett, egész népek nem egyszer tagadták meg elveiket, multjokat, történelmi fejlődésük igényeit és azon drága vért, mely az örök igazság érdekében, háborúban és azon kívül patakkal ontva „bosszúért kiált az égre.“

A népek szabad institúciói által föltételezett szebb, boldogabb, szellemi élet helyett — miszerint az állam gépét nem kényszer mozgatja; miszerint az államszerkezet nem egy holt mechanizmus — hanem, mint egy egészséges ember szabadon mozog és cselekszik; miszerint minden polgárt a közös érdekében, a közös célra ugyan azon szellem lelkesít — mi által az államtest egy összhatatlan, szilárd, boldogító intézmény fejlődik — melyben ha nem állítjuk is azt Platóval, hogy „addig üdvöt várni nem lehet, míg vagy philosophok kormányoznak, vagy a kormányzók philosophok nem lesznek“; — de ez mindenesetre üdvös volt volna, hogy az állam életben az észjog uralma föltámassék: I. Napoleon katonai uralma s a materialismus elvén alapított kormányrendszere a kimerült francia nép elégedetlenségét s háborgó szellemét, a párisi békekötéseket és a bécsi congressus actáit hagyta Európa fölzaklatott, de ki nem elégtett, s éppen azért le sem csönvesztették mivel népeinek végzeteljes örökségül.

A 18-dik század Prometheuszi megújították a szellem lángját, melynek világánál a jog eszméje ismét visszaszállt Európa continensére, honnan több századok előtt eltávozott volt. Azóta folytonos progressióban terjed, melynek torzítását sem Maniscalco sbirreinek leselkedései s kimpada, sem a halálítéletek meg nem akadályoztathatták. Mert az írás azt mondja: „a szellemet meg nem ölhetik.“

Innen azon szomorú eredmény: hogy Európában a jog elmélete és a jog gyakorlati köztől oly távolgyors fekszik, melynek bezárására talán még több Curtius életfeláldozását veszik igénybe a haragos istenek: s mely ellentétes állapot itt sokkal kínzóbb, mint p. o. Sínában vagy Japánban; mert „ignoti nulla cupido.“

Ama nagy forradalomnak, miként czikkünk bevezetésénél megemlítettük, ha a politikai viszonyok közvetlen szerencsés kifejlődhetése nem is — de az emberi jogok alapján, a szociális viszonyok javulása közvetlen eredménye gyanánt tekinthető. A hübérendszert — ezen intézmény, mely megsemmíté nemcsak a föld s a vadtságát, hanem a rajta lakó embereket is, melynél fogva országok és népek egyaránt szolgágra jutottak — Európában részint eltöröltetett, részint mint az orosz birodalomban, eltöröltnek tekinthető.

Semmi sem természetesebb, semmi sem következetesebb, minthogy a hübéri viszonyok eltörlésével a népek emberi jogainak részben birtokba jutván, politikai jogait követelik vissza: mert ama nagy forradalom óta Európa népei az átalakulások korszakát élik. Ha a természet napja felült, s meleg sugarait a hideg, sötét légréteg alatt föléli: eléül az elemek küzdelme. Melynek eredményei: a természeti viharok. Éppen így: ha a szellem világa a társadalom rétegein áthat, s a társadalmi állapotok javulnak — az átmeneti korszakban kikülbőlhetnek a politikai viharok —

mindaddig, míg a súlyegyen, nem a nemzetközi viszonyokban, hol tetteleg nem létezik, nem is létezhetik; hanem az államok beléletében, azaz: a társadalmi és politikai jogviszonyok között helyre áll.

Azon nehéz, kétségbeesett háborúk között, melyeket Európai fejedelmek I. Napoleon diktátorsága ellen tizenöt éven át „a lenni és nem lenni“ kérdésében küzdöttek — a csatateren százezrenként vértett, otthon a háborúk költségei fedezhetése miatt súlyos havi adókkal terhelt, fölzaklatott, megrémült népek megvi asztalására, kitartásuk biztosítására reményt nyújtó ígéretek tettek. A bécsi congressus actái között megemlékeztek a népekről is néhány sorban, azok, kik már azelőtt alkotmányos jogokkal bírtak, ezekre nézve biztosítván, azoknak pedig, kik nem bírtak, alkotmányos jogok megadása ígértetvén.

Ha ezen ígéretek, ezen biztosítások csupán papíron maradván, írott malaszt gyanánt voltak volna tekinthetők: még talán egy lassu kifejlődés lehetőségében bizalom is meg nem ingattatott volna; még talán fennmaradhatott volna a remény az éppen nem túlzó igények kielégítése által biztosított valószínű európai béke iránt, a helyett, hogy a fegyveres békét, mint mentőszert kellett föllátni. Amde, miként a Kolozsv. Közlöny hasábjain „Interventióról“ közölt czikkünkben írtuk: keserű csalódásukból a népeket, melyek alkotmányos jogok életéleptetését megkísérelték, fegyveres intervenciók keserű tapasztalás ábrándították ki. Európa legmiveltebb népei forradalmak árjába sodortattak.

Európa népei ama nagy forradalom borzalmas eseményei által okulván, miszerint a „Commune“, a „hegypárt“, és „jakobinusok fejei“, a royalistákon, „girondok“ és egy más sorban az akkori viszonyok között megvalósíthatatlan czelokért vérszomjas kegyetlenségeket elkövetni nem irottak, éppen nem túlzó igényekkel léptek föl; mint ennek valószínű minden azon 15 évi alkotmányos mozgalmak egészen a júliusi forradalomig igazolják: hanem alkotmányos monarchicus elvek alapján követelték az őket mind történelmileg, mind az észjog értelmében megilletett politikai jogokat.

Európa intelligentiája a nemes jellemű Lafayette példájára többé nem áltatta önmagát, a történelem utmutatása után tudván, miszerint a korlátlan demokráciák egyszerű mintázza vad despotismusa mentek át: a tömeges korlátlan hatalma elnyeli vagy elnyomja könnyen az egyének külön jogait; megül szintű, mint a korlátlan egyeduralom minden emberi szabadságot; és az ily államszerkezeteknél nehezen kikerülhetők gyakori politikai viharok a szabadság álmaiban mámoros tömegeket öntudatlanul egy bitorló zsarnok önkénye alá hajtják. Solon demokráciája, ezen hiányos oldalai mellett is minden időkben tisztette érdemű alkotmány, nemes, büles teremtetőjét magát száműzte legerősebb. A nagy ember hasonlíthatatlan lelkifajdalmára azon nép, melyet ő annyira szeretett, melyet a szabad intézmények minden áldásaival boldogítani ohajtott, szabadsággal meg nem bírván, mindjárt az alkotmány életleptetésével egy Pisistrát zsarnoksága alá ejtette a hazát. A minden kormányformákat átélt Róma a népi tribunok vetője, s szemtelen zsarnokoskodásai folytán dőlt a korlátlan egyeduralom több százados igájába; az első császárok, a népiesség nevében, mint népi tribunok gyaroroltak vérengző hatalmukat.

Az európai intelligencia igényeit a politikai jogok maximumáig nem csigázta fel.

A fendialis viszonyok eltörlésével a képviselői rendszer (systeme representatif) lón a tehetetlen rendi alkotmány ellenében a típus. Azon képviselői rendszer, mely az államhatárokat (törvényhozó, végrehajtó, és bírói) egymástól kölcsönös függetlenségét, a nagy, hatalmas, gazdag Anglia példájára legjobban körvonalozza és fenntartja, ugy látszott: ez legjobban illik az európai viszonyokhoz, hol az ujra született jog eszméje nem talált tabula rasára.

Az 1833-beli National-ban talán Armand Carrel az akkori nézeteket oly jellemzőleg fejezte ki, midőn többek között mondja: „talán csak mint átmeneti forma czelszerűt azon alkotmányos (éti a restauratio alkalmával Franciaországra tolt alkotmányos octroihoz) szerkezet Franciaországban, vagy a mint ez a Bourbonoknak idegen szuronyok által átadatott. Azon combinatio, melyet alkotmányos monarchiának neveznek, Franciaország által 1814-ben általánban mint nem cél, hanem mint eszköz kivántatott. Nem mint végleges, de csak mint ideiglenes állapot kívántatott az, mely az akkori viszonyok között a lehető leghasznosabb volt. Akkor Európa a Bourbonokat éppen ugy visszaállíthatta abszolút — mint visszaállította alkotmányos souverainek gyanánt: csak hogy mint korlátlan souverainok, talán már 15 hónap alatt megbuktak volna a helyett, hogy most 15 év után buktak el.“

Ugy van: csak oly intézmények ígérhetnek magoknak állandóságot; csak oly intézmények biztosíthatják a társadalom nyugalmát belőlről erőszakos rázkódások ellen, s tehetik azt kívülről erőssé, tekintélyessé, melyek a nagy többség jogainak, érdekeinek kielégítésén alapulnak, másokkal romlás következik az egészre.

És ez annyival bizonyosabban, annyival gyakrabban történik: mennyivel inkább jogairól fölvilágosul, és morális érzetét s erejét nem veszíti népen üztetik az igazságtalanság. Míg Japán és Sínában évezredek tüntek le a szol-

gatómeg millióinak feje fölött a nélkül, hogy a történelem azon szerencsétlen népek hosszú életében korunk oly egyetememes mozzanatokról emlékeznék, melyeknek czélja: a polgári viszonyok jobba, nemesebbé, és szerencsésebbé tételé: addig, Carrel nemzete életének oly korszakában, melyben egész történelmi multja alatt leginkább kimerülve s megalázva volt — fölemelkedhetett 15 évig haladottnak csak azért mondja, mert a Bourbonokat nem mint abszolút souveraineket állította Európa vissza, hanem a restauratiónak alkotmányos szint adott — míg ellenkező esetben nemzete fölemelkedésére 15 havi időt is elegendőnek tartott.

En nem csodálkozom: hogy a fölemlített despoticus államokban, az idegenek elleni törvény mohos idők óta korunkig oly szigorral fenntartott; hogy a mennyi birodalom urai nem csak a mongolok, hanem az ezeknél sokkal veszedelmesebb eszmék berontásai ellen a nagy birodalmat befalazták. Nem csodálkozom: hogy egy despoticus államot a szomszéd népek ha csak békés, ha csak szellemi szabaddabb mozzanatai nyugtalanítani, fegyverkezése pedig éppen páni rettegésbe ejteni képesek.

A jog érzete, minden a vadság állapotából magát felküzdött, még el nem korhad, el nem vult népnél a legtermészetesebb, a legerősebb ösztön. Elővílhetetlen: mint minden társadalmi viszonyok alapelve; mint maga a társadalom. Ezért a népek jogérzetét egy időre elfojtani igen — de kioltani soha semmi hatalomnak nem sikerült.

Szabó Lajos.

Sajtóigazítás. Közelebbi szemlénk végén néhány eszme kihagyván, a belük kibőlésakor egy különben szintén kihuzott töredék tétel. s a keresztülvont tételre tett következtetés bennmaradt, a mi egy töredéklig értelmetlen és kihuzottnak tekintendő.

A kolozsvári nemzeti színháznál Széchenyi nevére alapítandó dramajutaiomra gr. Lázár Kálmán utján gróf Kun Kocsárd ur 100 forintot ajánl fel urbéri kötelezvényben; szerkesztőségünkhez felajánlottak Udvarhelyről Henter János ur 30, dr. Fehérvári Lajos ur 20 forintot, a két összeg kamatját 2 ft 50 krt előre is készpénzben beklüdvén; Stein János utján adakoztak e czélra Pákey Lajos ur 10 forint, Khudi József gyógyszerész ur 5 forint, és Zilahról Bereczki Károly ur beklüdvén 23 forint 77 krt gyjtjeléket. E közleménybeli összeg 191 ft 27 krt. Egész összeg 2095 ft 27 krt. Ezen alapítvány főerdeket az teendvén, ha nem az egyesek nagy összegre menő, de százaknak kisd adajlatából gytl össze apránként a szükséges hat-hét ezer forintnyi összeg; figyelmeztetjük tisztelt hazánkfiat ez ügyre, s kérjük, hogy szives részvételüket attól ne vonják meg. A legkisebb összegről ajánlatot is nagy örömmel fogadjuk, s az apróbb összegek, vagy nagyobbakról kötelevek beklüdvését akkor fogjuk kérni, mikor az ajánlatok időről időre legalább 6000 forintig felmeunek, mely összeggel ezen érdekes alapítvány állandósíthatva leendő.

Az erdélyi orsz. Muzeumhoz beérkezett adományok sora. IV. Közlemény. A) Természetiak: A versetani gauri-bányák mültárlatától: 1 nagy stufa arannyal. Solymosi Károlytól: 1 mamuthfog. György Lászlótól: 1 akácfa-kövület. László Józseftől: 5 darab banya és kohótermény. Máriaff Alberttől: 1 forgócsont mamuthvázából. Filker Elektől: 42 darab ásvány. Tompa Simontól 36 darab ásvány és egy nagy kövület. Forró Sándortól: 1 mamuthcsont és fog Angyalosról. Trencsenszki Antaltól: 1 nagy darab hegyjegec. Buchbinder Antaltól 13 d. csigakövület. B. Orbán Balástól: 1 pusztai gyék, 1 egyiptomi kigyó, 1 nilusi gömbhal, 1 egyiptomi gyék, 3 darab jerikói róza, 2 tengeri csiga, 11 darab kövesült fa Egyiptomból, 5 darab csepegőkő az antiparosi barlangból, 3 kókusdó, 1 madrep. Kollerfy Mihálytól: 1 kigyó. Vályi Elektől 1 szarvas fél szarva. Vajda Ferencztől 3 darab stufa. Nevetlentől 2 darab ásvány és egy csiga. Ocsváry Elektől: 2 darab faopál. Csató Jánostól: 100 darab kitömött madár.

Baró Eötvös J. utja Erdélyben. (Folytatás) Fogaras, aug. 25. 1860. — Baró Eötvös József ő mltga, kinek Beszterce városában oly lelkes örömmel fogadtatását olvasók legközelebbi lapjából Brassóból, meglepetésünkre, 24 órával előbb érkezék városunkba, mint várók: e m att tiszteletelési előkésztetünkkel felsülünk. Azonban a véletlenségben is szerencsésnek valánk néhányan ő mltgára bukkanni, éppen midőn a vártéren annak szemlélésére irányzott léptekkel a várat környező árnyas sötény felé közeledék, fia Loránd és ennek nevelője társaságában.

Hódoló tiszteletünk nyilvánítása után kegyesen fogadák kísértetünk. A hajdani fejedelmi várban az országgyűlési nagytermet ma Sándor gyalog ezred zászlóaljai közlegénység tanáza. Magánbédét végezve, többen jelentkezésnek tiszteletkésére ő mltgánál, kiket jobbjának odanyújtásával kegyes vala fogadni. N-Szeben felő vezető utjában, csak félóránnyira fekvő Bethlen faluig engedd kíséretünket, hol kocsiából kiszállva, jobbjának nyújtásával köszöné további készségünket: mi parancsol vevők ellenzését, — s Isten áldását esdve drága életre, magán utazását tovább folytatá a fogarasi d-ki szép térség fölött meredező erdős havasok aljában jó uton és kedvező időben.

A kocsit előző két lovagának a harmadik falutól tértek vissza — Nagyobb és többre számított hódolati nyilvánításunk

*) Mikor a Kolozsv. Közl. hasábjain némely nekünk korszerűnek tetsző kérdéseken nézeleink közlését e lap szerkesztőjének megígértük, egyenszámú kijelentettük: hogy a körülmezőkhez képest a becses lapban ennek tisztelt olvasóival gyakrabban találkoznunk ohajtunk. Ezen ohajlásunk a lefolyt időközben akadályra talált, miszerint, mint ama szimpadi jelenetnél, mikor a színházi közönségnek tudára adták: hogy „közbejött akadályok miatt a darab nem adható“: ugy nekünk a Kolozsv. Közlöny 44-dik számában, korunk két leguagyobb mozzanatáról legnyugabb általánosságban közölt nézetünket tüzetesen tárgyalva részletesen kell vala mind a följegyzett kikérülése, mind a t. olvasó közönség e részbeni közlebbi tájékozása végett előadnunk. De e észben mi is ama színházi jelenet példájára csak annyit jelenthetünk: darab jelen viszonyaink között nem adható. Sz. L.

a nagy honfi és irodalmi jeles férfi iránt bár rövid időre és kevéssé terjedt; de a becses találkozás emlékei drága kincs gyanánt maradnak szíveinkben fellelve.

Élődi Jakab György.

A mint most értesülünk b. Eötvös újának programja az időben változtatást szenvedett, s egészségi helyzeténél fogva kénytelen egy időig Fehérvárról maradni, mely miatt a detonati bucsutalálkozás is ezáltal elmarad.

Az erdélyi gazdasági-egylet. (Folytatás.) — Az egylet telkei beállításának részletesebb leírása a következő:

Titkokunk, kinek a közéleti munkák vezetése egyik főteendője, a tavaszon ideglázbán szenvedén, miután rendes kertészünk is csak ősszel áll elő, a kert gazdasági beállítása csak úgy és akkor történhetett, a mint és a mikor az alelnököknek s az őket ebben szívesen támogató tanár Nagy Ferencz urnak idejök volt reá; mindamellett, a köztelek minden erre szánt helyisége be van állítva, a gabonák április elején, egyéb április végén vetetve el, mely késedelem lehet némely takarmánynemek, különösen a már több évben sikertelenül vetett s bármikor is nehezen kelő polyvás füvek rosz kelésének egyik oka. A magvakat, mint ez a tisztelt választmány előtt tudva van, részint magunk természeteltük, részint Paget János és Nagy János urak hozták azokat Anglia és Némethonból, részint pedig megkereskedőktől Berlinből és Pestről hoztattak meg, főszülte ez évben a takarmány növények füvész kertje beállítása, új tavasz gabona, mint szintén fagagok vetésére fektetvén; magzaporodásra vetettük azon növényeket is, melyek több átkísérlet után a tenyésztésre érdemeseknek tünnek fel. Vizsgálatainkat az első kert nagy kapujánál kezdve lássuk hol mi van?

A nagy kapun bemenve jobb felől a palánk mellett van 4 szakaszban.

1) Lappa aedalis, egy új konyhai növény, melynek gyökereit mint scorconeraét kezdik készíteni s azénál jobbnak állítják, kísérletül van elvetve, buján diszlik s levelei közönséges keserű lapunk leveleitől csak sötétebb, kékeszöld színben különböznek.

2) Fejér magu teljes napraforgó báró Hentertől kapott magból.

3) 4) Szakaszban a Dinus tarix és acer platanoides nem keltek ki. A kapuval szemben belépve a balkézre eső kajszi redely fakkal beültetett palánk mellett van néhány példány a dioscorea baturalone eredetű növényből. Ennek vékony, gyöngye hajtásai sűrű felfutó növényt mutatnak, gyökerei vékonyak s oly mélyen hatnak a földre, hogy a kiasás költségei eddigi kísérletek után itélve, e növényt nagyban természetésre alkalmatlannak mutatják, bár a megszült gyökér jósága a pityókáét jóval felulmúlja. Több évi kísérletünk czélja leend megtudni, vajjon e növény gyöke nem vastagszik meg annyira, hogy a mély munkát a gazdának kiízesse? Ezen növényekkel szemben van a Bunias orientales, igen husos kövér levélű nálunk honos takarmány növény, melyet évenként többször megkapálhatni. Egy része ezen növénynek földszin alatt egy pár hüvelyknyire vágatott ki, mely műtétet által annak tudására akarunk jutni, vajjon a gyökerek ily metszés után, a mi ekével is történhetik, nem sarjadjonak-e ki? és ha ki nem sarjadjonak, e korán tavasszal hajtó, husos levélű növényt zöld trágyával igen czélszerűen fogják használni. A lekapált zöld leveleket, a finnyásabbnak mutatkozott fejér szarvas marha ugyan nem, de szamarak, lovak, bivalyok mohón ették, és rajtok annak semmi rosz hatása nem mutatkozott, úgy hogy e növény gazdánk figyelmét s a vele való nagyban kísérlet tételt teljesen megérdemlőnek látszik.

A Paget és a titkok ur által hozott új tavasz gabona fajok a kút mellett nagy táblában vannak elhelyezve, s hogy a hozott néhány szemből annál több magot kaphassanak, nemcsak sorba vetve s gyakran megkapálva, hanem a sorban a szemek is egyenként eldugdosva, s az egész a virágzásnál elkorcsosodás lehet elkerülni véget úgy alkalmazva, hogy két egyménő faj közé, például: két zab közé mindig egy másnévű gabona, például: tavasz, árpa, búza veteget. A két szakaszra osztott táblában az ágyacsok neves cövekekkel vannak megjelölve s az ágyacsokba a következő gabona fajok elvetve: korai angol zab 9 sor, readingten árpa 7 sor, poteto vagy burgonya zab 6 sor, korai angol zab 3 sor, talavera tavasz búza 18 sor, fekete lengyel zab 6 sor, más szakaszban: fejér lengyel zab 5 sor, francia tavasz búza 17 sor, fekete tatár zab 5 sor, konnektikali tavasz búza 17 sor, hopetoun zab.

Mindezen fajokból néhány eredeti magot megtartottunk, hogy az iltén termelést az eredetivel szépség, suly, stb. tekintetből egybeazonlíthassuk.

E gabona fajok némelyike igen szépen, másik gyöngébben kel ki, de mindenik bőven sarjadt; sok ággal, s így a kapálás, szarkálás fáradsálmait majdan sok szemmel jutalmazván. (Folytatjuk.)

Brassó, aug. 26. — Ugyhiszem, érdekel birand a t. cz. közönségre nézve tudomást nyerni a Havi igazg. vezetése alatt Romániában indult szín- és dallásulat jelenlegi helyzetéről.

Az egyes tagok, u. e. hó közepé táján részint egyenként, részint kisebb csoportokban szerencsésen érkeztek vissza ide a hazai földre, és addig is, míg nagyobb működést kezdenének, néhány hangversenyt terveztek a közel Háromszéken. Azonban ezek elsejse — e hó 16-án — Kézdivásárhelytől oly roszabb útott ki a benlakók közönsége szíveskedése által, hogy további kísérletektől eljlesztettek a működők. Így tehát — s miután a helybeli színház bérletétől, Friese igazgatótól azon válasz érkezett, miszerint ő szorosan ragaszkodik jogaihoz, sepi. elsején foglalandja el a színházat, — társulatunk a derék Folinsz vezetésével által tegnap kezdé meg rövid vendégjátékát a „Lucia“-val. Közönség meglehetősen volt; a működők között Szerdahelyi Nelli assz., Ormai és Pauli érdemelnek különös dicséretet s busásan halmozattak kiutestésekkel. Az iltén először föllépett Marcel (Raimond) sokat ígérő tehetség s igen szép színpadi alak. Holnap „Csizmadia s Kisértet“ és Kedden „Ernani“- adatik. Reméljük, hogy a közönség számos látogatás által némileg kárpótolandja az ártatlanul oly sokat szenvedett művészársaságot.

Városunk egyébként lassan-lassan élénkül; a fürdőkről s utazásokról hazatérők mindinkább népesítik, és a szorgalmasan működő építések számos munkák fokenkénti befejezése

által esinösítják az ő „Coroná“-; mely hogy mindinkább koronájává váljon a honnak, mindnyájan egyetértőleg ohajljuk.

Kh... Ede.

Borszéki fürdő, aug. 22. Az olaszok nagy költője az alvilág kapuira íratá e jösteles szavakat: „Lasciate ogni speranza, voi ch'entrate“, s hasonló, bár kedves értelemben, gondoltam én, midőn Erdélyházak és északkeleti részébe egyszer és először belepve méltán felhettem attól, hogy nem birandok elég erővel, innen eltávozni. Bájoló hatást gyakorolt reám már a Tusnádi fürdő regényes tája, elbűvölt a gyönyörű síkság, mely a Csikba beléptemkor került el szemem előtt; de képtelen vagyok leírni érzelmimet, melyek ez „Eldorado“ szemlélésekor elleptek. A „Gloriette“ körül járva, elmerültem e vadon tájak hasonlíthatlan báju változatosságába, s leltem vágyott korlátlan behatni a sűrű fenyves tömkelegék titkaiba, a nagyszerű természeti regénybe, mely iltas szemem előtt eltárlt.

De — földre kellett szállnom, s itt lelem ismét magamat vig, változtatás nagyszámú társaság közepette. Tulnyomólag voltak a románok, természetesen mind bojárak, nökkel, s azok nélkül vagy — egy-egy szép francia nővel. Legkitűnőbb szerepet vitt szomszédjaink közül a fiatal Stourdza herczeg, ki haladhatlan udvariasságot fejtett ki a társaság körül, s két rendben is fényes tánczigmákat adott, sőt még a fagyaltot is meghonosította termében. A nemzeti öltönyt dusan volt képviselve fiatalok, öregek által, s hazánk minden széke meglehetősen számú vendéget állított. Voltak nemes s főnemes, polgári s hivatalnokai családok, minden rangu s rendű egyesek, azonkívül igen kedves vendégeink: a Beszterczéről megérte iderándult brassói tanárok, nev szerint: Corrodi, Lassel, Haupt és stb. A nők közül a kecseljes Tholdalagi grófnő k. a. tünt ki leginkább, kit a lovagias fiatalság szórakoztatni s mulattatni mindenként igyekezett.

Illetve a fürdő elrendezését, különös dicséretet érdemel a t. választmány, mely fáradsáttan, erővel eljárása s finom tapintata által a számos vendégsereg megelégedésére s kényelmére a lehető-kiszéköltte. Ennek köszönhetjük a naponta kétszer meglehetősen működött zenekart, lakás sélelmzés tekintetébeni rendet, fürdők tisztaságát, s több ily, egy fürdő helyen oly rendkívül fontos sággal bíró tárgyak zaj és kellemetlenség nélküli eligazítását; miert is feljogosítva érezzük magunkat sok jelen voltak nevében köszönetet szavazni nyilvánosan a derék választmányi uraknak és t. M. öric z felügyelő urnak.

A Szt. István ünnepely itt is megülett reggel egy ünnepélyes isteni szolgálat és este a fiatalaság által rendezett bál és daridó által, mely alatt lelkes toasztok hoztak a haza, egyesülés és testvériesülés szép elveit tárgyzók.

Borszéki forrásai igen hathatós gyógyerőt fejtenek ki, s ezért évről évre szaporodik a látogatók száma. Különösen kedveltetik a „lobogó“, mely két részre osztva, az egyik medencében 10—11, a másikban 7—8 fok mel. gyógyvizet tartalmaz. Ivásra nézve a sz. László kutja legkellemesebb, de rendszeren felváltva használják a lobogó mellett felső kut „borviz“-ével. Tudom, sokan a jelen voltak közül sajnálták, midőn a kedves helynek „Istenhozzát“ot kelle mondanok. (En is!)

Kh... Ede.

Ujdonságok.

— Egykor említettük volt, hogy Bereczki Sándor torboszlói földbirtokos ur egy igen n. gybecsű váltoékét talált fel, melyben azon feladat van megoldva, mi az oldalas tájakon oly igen szükséges váltó ekek használatát könnyíthetné t. i. az eke gyors váltása. A mint értesültünk, a bonyhai zsinat alkalmával jelen levén Bereczki az ottani urak által felkértezt egy eke versenyre. Ő levitte ekéjét Torboszlóból, s a versenyen minden kiállított ekét megvert. A gazdasági-egylet alelnöke Tisza László ur meghívta őt Kolozsvárra a löverseny alkalmára, hogy a gazdasági-egylet előtt szintén versenyeztesse ekéjét, s kellő bírálatot, illetőleg elismerést nyerjen attól, ekéjének nagyban leendő előállításá végett. Pontosan fel is jött, azonban ő n. gma az egylet elnöke nem volt akkor tájtt itt, a meghívó alelnök ur szintén nem volt jelen. Így Bereczki eredménytelenül visszavitte ekéjét. Eltávoztva előtt kevéssel értesült e dolgról az egylet másik alelnöke, kinek a gépűgy nem esett szakmájába, mindamellett rögtön izent Bereczkihez itt marasztva őt a pár nap múlva megteendő próbára; azonban a feltaláló sürgető ügyei haza sietteték s többé nem várhatott. A mint értesültünk a bonyhai kísérleten ez eke közös méltánylást keltett fel; ott pedig igen tekintélyes gazdák voltak jelen. Kiváncsok, hogy e találmány közhazsnává váljon. E czélra jó volna ha az ország gazdasági-egylet megbízottakat küldene ki a m. vásárhelyi közlebbi kiállításra, s Bereczki urat a versenyre felszólítaná, ki azt ott birtokához közel könnyebben végre hajthatja mint itt a töle távol eső Kolozsvárról, a mi reá nézve nemcsak fáradságos de költséges is. Szerencsénknél tartanók, ha m. Tisza László ur, ki a gazdasági gépek becsért érti és ismeri, elmondaná lapunkban vagy bármely más lapban az általa megvizsgált ezen váltó eke körüli észrevételeit, úgy az általa is megszemlált bonyhai ekeverseny eredményét. Ezáltal hazánk gazdasági ügyének fontos szolgálatot tenné azon esetben, ha az említett eke megérdemli, hogy a nagyobb vagy kisebb gazdaságoknál alkalmaztassék.

— A mint a magyarhoni lapok is hozták városunkból egy új, és még egy czimben s tulajdonosaitban s szerkesztőiben újra alakítandó lap engedélyezéseiről, s illetőleg átszállításáról tételt folyamodás az illető felsőbb hatóságokhoz. Az új lap engedélyért folyamodott volt Gáman Zsigmond jeles tollu munkatársunk. E lap feladata lett volna a Királyhágón inneni népeletet ismertetni, s az alsóbb néposztályok értelmének fejlesztésére népszerű olvasmányokkal hatni, a lap végén rövid heti kronikákban a világeseemények adatait volna elő a nép fogathatóságát alkalmazva, stb. Ez Erdélyre nézve szükséges lap a legfelsőbb rendőrhatalóságtól nem engedélyeztetett, ámbár az országos helytartóság a mennyiben hatáskörében állott t. i. a politikai rovaton kívül a többi rész megindítását megengedte. Most azonban, a politikával legkevésbé sem

foglalkozó néplapok megmarthatására kevés kilátás mutatkozván, kérelmező barátunk nyert jogát későbbi időkre tartja fenn. Annyi való, hogy az erdélyi földmívelő nép és alsóbb polgárság életének s körének sajtósági viszonyai, s ezekből kifejtett családi és közlelte s gondolkodásmodja érdekes tárgylt szolgálnának egy keblükben fölmerülő lapnak, mely általános népművelő, és népművelősi szempontból az összes nemzet érdekében nézve fontos hatással lehetne.

— Az urberi főörvényszék elnökeül mlt. b. Józsika Lajos ur lemondása után mlt. b. Apor Károly ur nevezetett ki.

— Az enyedi vízkárosultak részére mérési reform lelkész és kerületi jegyző t. Fekete István ur 5 forintot küldött be szerkesztőségünkhöz.

**** Nemzeti öltözet.** E czim alatt a „Kronstadter Ztg.“ czimű brassói németlapban egy zoolusi lélekkel irt közleményt olvasunk, mely így hangzik: „Tegnap d. e. a naglergásában azon neveltséges jelenet adta elő magát, hogy egy magyar nemzeti viselet szerint öltözött fiatal embert egy öreg ur, a ki nem tudott nemetül, megszólítván magyar nyelven, a fiatal ember a kérdésből egy szót se értett, mire ez a jelen voltak kacazja közt egy utcácskán át sebesen visszavonult a „Wallnerstrasse“-ba.“ Mit akar a „Kr. Ztg.“ elérni ily közleményekkel éppen most? Éshát Brassóban mindenkit kikacazgató-e, a ki nem azon nemzet öltözetében jár, a melynek nyelvét viseli. Valyon ha egy francia Brassóban megszólítva egy szász vagy német urat, a ki francia öltönydarabjainál fogva francziának nézhetne, és a megszólított nem értené a francia szót nem sokkal neveltségesebbet jelenet lenne-e? mert hiszen ha a magyar szent korona területén azok is viselik a magyar öltönyt, a kik születésükre nézt tán nem magyarok, ennek van értelme, s e magyarul nem tudó magyarok politikai érettség és értelmes hazafiságra nézve bizonyára fölote állanak ómdázoknak, a kik őket neveltségeseknek hirdetik.

— Pap Miklós értesíti t. előfizetőit, hogy beszélyeinek pontos szétküldése rajta kívül álló ok miatt késétt, de ez ok elenyészvén a példányok mielőbb megküldetnek.

— A „P. Hírnök“-irjaug. 28-ról: Mig aszomszéd Palotán, a mult vasárnapi dinnyenep szepena a legjobb renddel folyt, addig a fővárosban a város-erdőben tartott tűzjátékra kirándultak annál sajnálatosabb rendtelenségeknek voltak tanui. A tűzjáték alkonyodáskor kezdődött, de a mutatóvány kezdete előtt jóval már roppant néző tömeg foglalta el a néző helyiséget. A gyöngye korlátok körül számos rendőr volt látható, de rend minél kevesebb. A közönség nagy része ingyen volt lakodott be; nem akarunk sem egyeseket sem néposztályt sértetni, de az illetők részéről valóban arcpirító tetnek kell bélyegzőznünk, hogy visszaválto a rendezés s talán a felügyelő gyongyoségével, egy h a z a n k f i a megrontására ily önézet neküli elfeledkezést nem átalottak elkövetni. A mutatóványok a legszeben sikerültek, egyes részletek, mint a magyar korona, a hármas, nemzeti színekkel játszó pyramis, a feliratok stb. általában oly szépek voltak, hogy Pest aligha látott valaha e nemben szebbet, s Ulrik ur, mint a ki művészetét páratlan tökélyre vitte, lehetlen ki nem emelnünk. Különösen színeszése páratlanul szép. A nemzeti színek, melyek majd minden mutatóványánál a legszeben fényeltek, hangos órmindázással taposolá meg a több ezerre menő nézőtömeg. Végül Zrinyi Miklós Szigetvárat, nagy látványos némajáték, élő alakok csoportozatok és hadgyakorlatokkal volt előadandó, de a közbejött késedelmezés a várakozást türelmetlenségig fokozá; majd elterjedt a zajongó sokaság közt a hír, hogy e zármutatóvány ezáltal elmarad, hogy a művész az igen betolakodottak miatt már is tetemesen károsult, s e költséges mutatóványt elő nem akarja adni, majd ismét hogy közbejött akadályok miatt elő nem adhatja stb. E hírekre a közönség méltányosabb része oszlani kezdett, míg a méltánytalanabb a legnagyobb lármában tört ki, s a színhelyre rohanna, minden késlelet összerombolt. E barbár tett semmi szín alatt sem menthető s bizonyára csak is azok követhették el, kik erőszakos betolakodással foglaltak el már jó előre a nézőtér. Reméljük, hogy e sajnálandó ügyben közlebbi felvilágosítással fogunk szolgálhatni. Eppen most vesszük Ulrik ur nyilatkozatát, melyet helyszuke miatt csak jövő számunkban adhatunk; e szerint az utolsó szakasz előadásával azért késedelmezett, mert azt az előre nyomult tömeg miatt a közelállók életveszélyeztetése nélkül elő nem adhatá, — ezek pedig sem a művész felhívására, sem a rendőrök közbejöttére nem tágitottak; csupa elővigyázat volt tehát az ok, miert a szigetvári jel-net elő nem adhatott, — a rombolok valóban szép hősiiséget tanusítottak azzal, hogy művész hazánkfiának ez elővigyázat a tölt őrdett késedelmezését pár ezer forint kártétellel toroltak meg! Reméljük, hogy Ulrik ur közlebbi előadásán, a művész e veszteségét a pesti közönség hő pártolással ki fogja potolni.

— Conrad és cs. kir. országos törvényszéki tanácsos, volt pesti polgármester, Gratz mellett nagy dominiumot vett, s mint onnan írják, az államszolgálatból kilépén, ezután a gazdálkodásnak akarja magát adni.

— Lauffer és Stolp könyvkereskedése egy teljes irodalmi névjegyzék létesítése végett minden Magyar- és Erdélyhonban megjelenő irodalmi vagy művészeti dolgozatok kiadott felhívja, hogy kiadványaikból egy-egy példányt, árának kitétele mellett hozzájuk küldjenek be, az 1860-on kezdve megjelenteket érte. Az azelőtt megjelentekre nézve nyomott vagy írott névjegyzék szíves közlését kéri. Ez igen hasznos vállalatra figyelmetztük íróinkat s könyvkiadóinkat.

— Bécsből írják aug. 24-ről: Néhány nap óta sok lengyel zsidót látni itt nemzeti öltönyben, kik csak nem régen hagytak el hazájukat. Nyilatkozataik szerint nem igen bíznak, hogy hazájukban békén maradhassanak, s igyekeznek személyüket és vagyonukat mielőbb batorságba helyezni. Ujabb időben a magyar aristocrának több tagjai, kik a cs. k. hadseregben mint tiszték szolgáltak, beadták lemondásukat.

A levélforgalom nagybővödéséből nemcsak a közlekedési eszközök javulása, de a népek művelődésére is következtethetni. Ausztriában 1847 óta rendkívül kedvező eredmény tapasztalható. Az említett évben a postán szállított levelek száma 23, a mult évben már 62 millió volt; a székpostaküldemények száma 2 millió, értéke 230 millió frt, 1859-ben pedig 6 millió volt 638 millió frt értékkel. De a hivatalos levelek száma még rendkívül emelkedésre mutat, mert 14 év alatt 7-ről szinte 22 millióra hágott.

Gabonaárak heti kimutatása	Tiszta buza	Elegy buza	Rozs	Arpa	Zab	Török buza
osztrák mérőnként	ft kr.	ft kr.	ft kr.	ft kr.	ft kr.	ft kr.
London aug. 18-n	6 65	—	—	—	—	—
Páris „ 18-n	4 80	—	3 60	—	—	—
Bécs „ 23-n	5 20	—	3 50	—	—	—
Pest „ 24-n	4 40	2 80	2 80	2 20	1 30	2 50
Szeged „ 25-n	4 15	3 36	2 20	1 47	1 26	2 40
Pécs „ 18-n	3 60	2 70	2 20	1 70	2 5	2 70
Győr „ 23-n	3 10	—	3 20	2 50	1 60	2 70
Pozsony „ 18-n	4 20	—	3 —	3 —	1 80	—
Miskolcz „ 22-n	3 67	2 —	2 10	1 57	—	2 —
Temesvár „ 22-n	4 5	2 85	2 20	1 45	1 15	2 50
N. Váradi „ 28-n	4 50	2 90	2 50	1 40	1 5	2 40
Kolozsvár „ 30-n	3 68	2 74	1 80	1 —	—	1 80
M. Vászár „ 16-n	—	—	1 3	—	—	1 28
N. Enyed „ —	4 30	3 67	2 18	—	1 35	1 89

U. I. Az erdélyi t. cz. városi hatóságoktól nagy köszönettel vennők, ha bár havanként egyszer a piaci terményárak beküldését elintéznék, hogy piacaink a terményárak forgalma s árkeletének statisztikája ily utónismeretes lehessen mi a városoknak is érdekében áll.

Politikai hírek.

— A figyelem a napokban kiválólag Ausztriára fordult. A mióta nyilván kezdetek beszélni, hogy Garibaldi célja Napoly és Róma meghódítása után egyen st Ausztriát támadni meg Velenczénél, azóta nagy hajlandóság kezdett mutatkozni egy európai coalitóra, mely Napoleont fenyegetse.

A Times cikkeit kivonatolag mult számunkban hoztuk, láttuk hogy Cavour organja is igen kelesen kezd beszélni Garibaldi támadásáról Ausztria ellen. Tagadhatlanul belájk azt hogy Velence megtámadásával a forradalom aligha csak az olasz nép kebelében végződnék. Most e tekintetben a francia lapok magatartása is tetemesen kezd változni. A mint irják a párizsi osztrák követ a francia külügyminiszterrel közelebből értekezést tartott. Az „Ind. p.” szerint a kérdés az osztrák lapok francia ellenes magatartásáról szökött, mire az osztrák követ szíve megemlítvén hogy a francia lapok izgatják a magyarokat, Thouvenel ur a „Const.” szerkesztője tollába egy cikket sugalmazott, melynek iránya oda megy ki, hogy a magyar ügyre nézve sokkal kedvezőbb lesz, ha az a megadandó reformokra, mintsem ha a forradalmi provocatorka támaszkodik. A Constitut. cikkeke Pesti Napló fordításá szerint így következik:

„Mi tiszteljük a számkivetés fájdalmait, értjük annak érzékenykedését, de lehetetlen elmozdunk annak minden nagyságtól, minden igazságaitól. Mi mindon bizonyon megengedjük, hogy a Franciaországba menekült magyarok a köfigyelmet hazajárók fölívni iparkodjanak; ámdé mire való például belevegyíteni Ausztria uralkodójának nevét ama szemléletmást és rendszeresen ellenséges levelezésekbe, melyeket bizonyos külföldi lapok minden reggel hoznak hozzánk? Elvégre is a viszonyok Franciaország és Ausztria közt jelenleg a legkiválóbbak és sajnálatos, hogy némelyek ezt feledve, felreértéseket iparkodnak kelteni két, a harczterén ösztönöz kibékült nemzet közt. Különbön is ügyes fogás-e, mint az általunk említett levelezések teszik szakadatlanul a leggyermekesebb, ha nem a legvalótlanabb tudósítások átvételén iparkodni? Ferencz József Császár nagy tanácsát bízta meg azon szervezési elvek kidolgozásával, a melyeknek az ausztriai reformokat vezetni kellend. Nincsen helyén, úgy látszik nekünk, csakugy könnyűden gyanúsítani sem ezen fejedelem jóhiszeműségét, sem bátor kitartását éppen akkor, midőn mindenki előtt nyilvánossá lesz, hogy Ő Apostoli Felsége el van tőlkévo nem hátrálni a megkezdett ösvényen, (ne pas revenir sur ses pas), midőn minden részrehajlatlan ember előtt tudva van, hogy nincs befolyás, mely jelenleg elő merne állani, elő tudna állni, hogy Ő Felségét utjában fontartassa.

„Még egy másik megjegyzést. Ausztriának Poroszországhoz való közelsége, nem, mint mondogattak egy pártnak, egy régi kormányzati elméletnek a műve; inkább egy józan és ezennel tékés politika eredménye az; tanubizonyosaga az ama békülékeny szellemnek, a mely Franciaországnak, Angliának és Oroszországnak megnyerte szavazatát, sőt mondhatni loyális támogatását.

„Sokat beszéltek szent István ünnepéről Magyarországon, és sokaknak kedvök lett azt mondani, hogy az osztrák kormányban aggodalmakat gerjesztett. A való az, hogy e kormány nem törekezik az első napról kezdve a hazafii mozgalmak élére állani. Így akar-e nemzeti ünnepélyt a legnagyobb szerdév tenni, s elégtételt adni, mint fonhangon kijelenté, Magyarország nagy többsége legitím ohajlásának.

„Mi — így végződik a cikk — szeretjük e nemes országot, s mely rokonszenzünk nem fog iránta hiányozni soha; de éppen ezért hisszük föl foglósítva megunkat annak kimondására, hogy ily kicsinyes fogások (manoeuvres) rosszul illenek azon ügy nagyságához, melyet az illetők védeni akarnak. Ezen ügy sokkal több hasznát veendia a kiterjedt szabadelv reformoknak, mint a forradalmi provocatiónak.

— Egy most keletkezett „Vaterland” című bécsi lap, mely a nemesség organja, szintén határozottan nyilatkozik a magyar ügyben; programját a „Pesti Hírnök” így ismerteti:

Bécs, aug. 22. Ma az ugynevezett nemesi közlöny „Das Vaterland” (a hazai) próbálapja, szöküldetett. A lap elismerést vivhat ki magá ak Magyarhonban, melynek történeti jogai mellett, egy melegen irt vezércikkben, sorompóba lép Ezikk vége így hangzik: „Mi nem kétkelünk, hogy a magyar erkölcs ezen támogatását meghozza számunkra az idő, miután mi, az előleletekiöl ment méltánylás, testvéri jóakarát s őszinte barátság szándékával, működésünk pályáját ily irányban is fogjuk vezetni. Habár pedig a pillanat követelményeinek tekintetbe vétele mellett, Magyarországgal szemközt is határozottan akarunk bizonyos irány ellen küzdelni: azon irány ellen tudniillik, mely egy nemes nép sokfélekép megsértett érzelmeit, emlékezeit s melyre beható jognézetet, az új nemzetközi forradalmi elméletek szolgáljává tenni akarja; de hisszük, hogy éppen ezen harcz azon mértékben fogja számunkra meghozni a magyarok helyeslő gyámolítását, a melyben ezen ország egészséges el-

meinek felújulandó közléte, az üdvözöl nyilvános tevékenységnek ismét tere nyúl. „E szavakkal a lap, határozottan a most uralkodó elvek ellen fejezi ki magát, miután ezek, szerinte, a magyarokat kétségkívül a forradalom karjaiba hajtánák. (?)

— Míg a diplomacia szélvitorlaja most elfordulni látszik a forradalom partjaitól, az alatt Garibaldi diadalokat arat a nápolyi királyságban, s a király állása mind valóságosabb lesz, maga a család is meghasonlott egymás közt. A király az anya királynő tanácsára újból a reactio útjára tér, Aquila gróf a király nagybátyja, ki mindig azon volt hogy az 1848-diki alkotmány visszaálltasson, száműzetett, s most Párizsban oly nyilatkozatot tett az Opinion Nationaleban, a mi a király ügyét nem nagyon segíti elő, nyilatkozata így hangzik:

„Bar, vagy éppen mivel Bourbon, testestől lelkestől olasz vagyok, s gyanúsított vadak visszautasítása végett azon laphoz fordulok, mely Olaszország ügyét szíven viseli, s melynek szemrehányást nem tehetek, bar oly töltet védelmez, melyet magamnak nem vallhatok. Én nem vagyok barátja Olaszország egyességének, mert szerintem annak ideje meg nincs itt. Én állam-polgár vagyok, s nem ismerem szebbet, mint szabad intézmények ottalma alatt élni egy országban, s annyira távol vagyok attól, hogy souverain hatalomra törekedjem, hogy brazilai tartózkodásom alatt, több amerikai köztársaság kívánságát, melyek engem királykává választani akartak, visszautasítam. Én tisztelem a koronát mások fején, de utálom a magamén. Unokádósem trónralépte óta mindig az 1848-diki alkotmány visszaállítását sürgetem, s megmondam neki, hogy rövid idő múlva, de már akkor késő lesz, kényszerítve látja magát, hogy azt kihirdettesse. Midőn a megpróbáltatás napjai következnek, s jóslataim beteljesültek, erőlyesen követtem az alkotmány fenntartását. Én voltam, ki a tengerészettől, melynek főnöke valék, f leskettém, és az alkotmányhoz képest mint tengerészeti miniszter magam is lettem az esküt.

Látva, hogy az eltűnt rendőrség kárpótlásul, Napoly egyik felét a másik fel ellen felgyevezik, s a sibirrek uralkodását pisztolokkal és bottörökkel fegyverezett bravok által pótolják, hangosan felszólaltam e veszélyes eljárás ellen, s az illetőknek kijelentém, hogy a nemzetőrség, egyetlen eszköz, melylyel a rendet fenntartani lehet. Szóval, programom, melyet annak idejében a kormány elé terjesztettem, köve kezdő volt: „erős és loyális miniszterium; egy elhatározott és alkotmányos kialtvány, melyben e miniszterium az államhoz fölitélen ragaszkodás át kijelentse: a rendőrség újra szervezése, és az ott találtató kalandoroknak becületes férfiak által pótoltatásai: mihamarabbi szervezése a nemzetőrségnek. Azon tengerészeti eszközök szétrombolása, melyek fölött Garibaldi rendelkezik, a saját kihágásának elnyomása erőlyes eljárás az alkotmányosság ellenét illetőleg. Tüsteni elbocsátása ezen rendszerhez nem hű hivatalnokoknak.”

— A Napolyi ügyekről következő részleteket hoznak:

Párizsi lapok irják: Azon hír, hogy Garibaldi kiszállott Calabriában, itt nem nagy sen-atót csinál. Mivel ezen eseményt egy is bizonyoson várták, ez oknal fogva egykedvűben vételezt a híre. Még nem érkeztek részletes tudósítások. Annak ugyan lehetetlen szembe nem ötenni, hogy az a 130 hajó, melyből Garibaldi expedíciója állott, ugy köthet ki, hogy a nápolyi hadihajók által legkevésbé sem háborítottak volna. Ezen eset még valószínűbbé teszi azon hír igaz voltát, hogy a nápolyi hajóhad semleges akar maradni a kiralya s Garibaldi közötti harczban. Napolyból érkezett levelek szerint egyebiránt már több ízben harbitás nélkül elnézték nápolyi hajók Garibaldi újonczainak partorszállását. Legújabb tudósítások szerint Napolyban folyvást csend uralkodik. A kormány erőlyes ellenálláshoz készül. A király maga vette át a hadsereg főparancsnokságát; a hadügyminiszter a főszállásmesteri állomást fogná betölteni, a király második öccse Trani gróf az első vadász-zászlóalj vezényletét, harmadik öccse pedig, Caserta gr. az első vontatású gyalogút vezényletét vették át. Maga a király el lenne szánva végltig védelmezni magát, s ugy nyilatkozott volna öccsének, hogy „védelmezni fogja trónját, a mig egy embere lesz.” Garibaldiak azon terve, mely szerint a királyi csapatokat ki akar a fővárosból csalni, ugy látszik nem sikerült. Ezen célból a tartományokban elkövetett igazságtalanságokat nyugodan elnézték, s habár fölkelés törték is ki Reggio közeleében, a fővárosból még se küldtek csapatokat azok elnyomására. A nápolyi csapatok még eddig jól tartják magukat. Garibaldi hosszas tartózkodás alatt a Sziciliában kissé fogymetlenné lett csapatokba új batorságot öntött, s a királynak és kir. herczegeknek jelenléte a hadseregben a legjobb hatást eszközölte.

— Mondják, hogy Napoleon Lajos, Algierha kirándulása, alkalmával, gyaníthatólag a nyílt tengeren találkozni fog Garibaldival. — A fogadtatás, melyben a császár, utjában reszesztve, hiteltel tudósítások szerint, magas mértékben kielégítő. Azok a szavak, melyeket a császár Lyonban ejtett, igen bekecsen hangzanak. Ez nem az első alkalom, hogy III. Napoleon, a tartományokban fontos beszédeket mond. 1851-ben, d. c. 2-ka előtt, a köztársaságról szökött, 1852-ben az ország déli részén tett utazása alkalmával, hangzott ajkairól a „L'Empire c'est la paix” (a császárság a béke), s most Lyonban ismet a béke szavait pengeti. Ezutal a császár szavai a börzére csekely hatással voltak. A császár szavaival ellenkezőleg, közeli habaruban hisznek.

— London, aug. 28. Ma ment végbe a parlamenti ülészek berekesztése. A királynő beszéde lényegében így hangzott: Viszonyaink a kühatalmakhoz barátságosak, s en azon hitet táplálom, hogy a béke háborítottatni nem fog. Ha a többi hatalmak Italiában nem intervénálnak, a többi államok nyugalm megzavarja nem lesz. A Savoya iránti conferencia, még meg nem tartott. Reményem, ha a tanácskozások megnyitának, kiegyezés fog létre jönni, mely által Svajcznak, európai érdekű fontos semlegessége, az 1815 ki szerződésék értelmében, biztosítva lesz. A királynő, Ausztria, Francia-, Porosz-, és Oroszország társaságában, a szultánnal oly egyezményre lépett, mely által, ideiglenesen nyújtandó fegyveres segély mellett, Szjriában a rend ismét helyreállíthatni fog.

— Aug. 16-dikán Messina város Garibaldinak a szárazföldre történt elutazása folytán pompásan kiválgosítottott. Garibaldi Capri szigetéről visszatérteben a Faróban egy angol

hajót talált, mely számára 30,000 darab fegyvert és 15 vontatású ágyut vitt. Innen a dictator a nélküli, hogy partraszállt volna, tovább hajózott, magával vivén Bixiot 5000 emberrel. Cosencz tábornoknak parancsa volt ugyanez időben a szárazföldre egy más partján partraszállni. Egy Garibaldista hajó a 2000 önkényes kiszállásánál a partra ment, hol a nápolyi hadihajók által bombáztatott, de csak mint Garibaldi partraszállásánál Marsalában akkor, mikor a kikötés már végre volt hajtva. Reggio elfoglalása annyira fontos, mivel mint tudva van, a kir. csapatok itt elszáncolt táborral bírtak és egész mostanig azt állították, hogy az első nyakas vadat itt fog küzdelni. Monteleone, hol a kir. csapatok most összpontosítva állanak, Calabria Ulteriore tartományban fekszik s postaállomás Miletoból Nastroba. Ha egyebiránt bebizonyul, a mit a „Patrie” tudoi akar, hogy a miniszterium Pianelli hadügyminiszter indítványára az összes haderőket Napoly és környéken összpontosítja, hogy „a helyzet kulsébrt” az eldöntő ütközet itt vívassék, e gyors visszavonulástól még nem lehet a kir. csapatok szellemére következtetni. Meglehet, arra számítanak, hogy a csapatok lassan szoktatassanak a Garibaldi elleni küzdelemhez, s hogy el akarják őket keseríteni. A „Journ. de Debats” szerint Garibaldi nem nyomul egyenesen Napoly ellen, mivel a bekebelezés-pártiak „törvényes forradalmat” akartak előbb tenni, ugy hogy a dictator mindenütt csak segítőt és támogatólag fog fellépni, s a kezdeményezést mindenütt a nápolyiak teendik. A dolgok ily lefolyását a turini és milanoi mérsékelt egységpártiak hön ohajlják.

Mihelyest az összes nápolyi tartományok kir. kormány-nyal bírandnak, s a Bourbonokat elvesztvén Sz. c. illát, Napolyt és Olaszországot odahagyandják, akkor rögtön megtörténnek a szavazás és bekebelezés. A mérsékelt egységpártiak, kik attól tartanak, hogy Garibaldi 200,000 ember élén nem hallgatand többé semmi tanácsra, azt remélik, hogy a gyors bekebelezés által a hóst ismét másodsorba állítandják, s hogy Victor Emmanuel csillaga újból árnyatalanul ragyogni fog. A párizsi „Presse” szerint a szélső unionisták közt most ilyen forma nyilatkozatokat lehet hallani: „A nemzet akar; Cavour ur nem akar; no jó, majd meglátjuk, kinek akaratát fog teljesedni.” Cavour föltörése oda megy ki, hogy minden felelősséget elhárítson azért, mit Garibaldi nem felsőbb tanácsból tesz.

— Aug. 25-ik a déliolasországi helyzetet következő volt: Basilicata s Kapitana egészen megragadva a fölkelés futó lúztól. Benevento ban, Napolynak szinte feje fölött a mozgalom már oly erőssé vált, hogy a küldött erősítéseket képs volt visszaverni. Pothenában maga a kir. intendans lépett a forradalmi mozgalom élére, dictatorra kialtván ki az előnyomuló Garibaldit, s a forradalom általán oly merészen emelte fejét, miszerint a nápolyi lapok már batorságot vettek arra, hogy a népséget nyíltan hívják fel a kitörésre. Ez alatt pedig Garibaldi Reggio birtokában készült e pontról egyenesen Napoly felé nyomulni, hogy e szerint a királyságban dőlő éjszakig lavinaszerű „ujjonczás” hadjáratát folytatva, haderejét szaporíthassa. A „Patrie” azon nézetben van, hogy a dictator talán már tíz napk alatt Napoly kapui előtt álland. Egyebiránt a nagy vezér haditervét mélyseges homály fedi, sőt annyira megy a bizonytalanság, hogy még azt se tartják bizonyosnak, vajjon Garibaldi maga személyesen, vagy mint némelyek hiszik, Bixio eszközölte a fővisszállást Calabriában.

— Napolyi katonák és Garibaldi főle versaglieriek közt verekedésre került a dolog. — Liborio Romano miniszter kutatókat töltetett Aquila gróf pilótájában s más házakban is, de semmi fontost sem talált. A harczteréről Napolyban mit sem közölnek. A „Patrie” szerint Pinopolná Calabriában összpontosul a nápolyi hadsereg. A Türr osztály első dandára már elment a Franklin fődózetén Taorminába; masnap követte Garibaldi 5000 emberrel; este 7 óráról 11-ig kardcsapás nélkül és rendben történt minden. A Franklin fődózetén volt Garibaldi is önkényesei legválogatottabbjaival: Taorminában márcsakésszen voltak: Garibaldi Black Prince angol hajóra ment, s elvitte magával Turrt és Gardint, aztán ismét Taorminába ment, és onnan a Franklin fődózetére. Itt kinyilatkoztató, hogy a tettek ideje itt van, most hát istenben vetett bizalommal munkához kell látni.

— A Turinban uralgó hangulatot egy 23-ikén minden utcásarkon kiragasztott torzkép jelképezte: Cavour gróft egyk fölöl diplomacia asszonyoság, más fölöl forradalom kisasszony ranczígáják, ő pedig így szökö a tolatkodo holgyekhez: „Istenem, istenem, csak egy kis nyugalmat kérek, hisz én szívből akarok eleget tenni mindkettjüknek.

— A Times által Garibaldinak adott s közelebbi számunkban közölt tanácsok ellen a Daily News következőleg polemizál: „Garibaldi barátai, kik minden győzelmet megtapsolnak, kissé nyugtalanok kezdenek lenni a színjáték folyama alatt. Valószínűleg bosszankodnak, hogy a szerző nem vigyázkolt irt színjáték helyett, és a színészek igen komolyan veszték szerepeiket. Garibaldi ezen barátai meteorológiai hírrel bíró lap hasábjain nagyon mentegetőznek, hogy őt nem „ráköl vezérnek” nevezik, hanem megelőlegeznek azzal, hogy őt sokkal szelidebb bókka, az „Enthusiast” névvel utasítják rendre. Nem tagadhatni, hogy Garibaldi terveit a polgári erőlyek központján, a börzén, nagy nyugtalanítást okoznak. Olaszország a szabadságért küzd, mintegy sötétben csenevésző növény világosságáért. De a természet jótékony vajadása csendben és észrevétlenül történik. Egy nemzet vajadása nem ily zajtalan. Olaszország emancipatiójának terve, veszélyek és nehézségekkel terhes, melyek rokonságban állanak azon kínzásokkal, melyekkel Európa bölcsessége egykor az összes polgárisodás anyját büntetett. Olaszország miatt egész Európa szenved, és megérdemli e szenvedést mindaddig, mig Olaszország az európai igaztalanság emlékoszlópi marad.

— A basilicatai eseményeket illetőleg az ellenmondások még föltűnőbbek; először sürgönyöztek, hogy Potenzában ideiglenes kormány alakult, másnap ezen hírt láptalanunk nyilatkoztatták, ma olvassuk a belga lapban, hogy ott a mozgalom igen erős; az eredeti sürgöny szavai ezek: „Intendant royal tette insurrection.” Ezen szavakat a lap így közökö: a potenzai királyi intendans a mozgalom élén áll; habár mások ugy is magyarázzák azt, hogy a királyi intendans a fölkelés ellen küzd. — Ugyanezen sürgöny szerint Napolyban 21-d-ken öránként vártak Garibaldi kiszállását, s így a dictator calabrai operatiót még most sem tekintik egybőnek diversiónál, hogy ellenei ereje szélszágossá, figyelmet megossza. Ezen sürgöny jelenti

még, hogy a nemzetörök főnökei Nápolyban beadták lemondásukat, minthogy a király az idegen zászlókat felosztásába nem egyezett meg; tudva van, hogy ezen főnökök a népesség legkonservatívabb osztályaihoz tartoztak és ezek között csak a leghajlékonyabbak vállalkoztak a fennálló viszonyok között kényes szerepre; ha tehát ma már e férfiak is visszavonulnak, vajon ki marad még a kabinet mellett? Az idegen csapatok megtartása alkotmányellenes, a főnökök visszavonulása tehát ezen ok miatt a minisztériumot minden esetre határozottabb lépésre fogja ösztönözni, s így azon csapatok meg, vagy nem tartása tekinthető most a kormány életkérdésének.

Pianelli tábornok a királyt a Nápoly körül végeztetett új erődítésekkel vizsgáltatja; bár mily mesésen hangozzék is, de álljuk, hogy a király a főváros ostromát be akarja várni, habár az éhség — minden kivándorlás mellett is, kivált a szegényebb osztályoknak napról napra érezhetőbb.

A párisi „Presse”-nek írják Nápolyból: „Akar ön a kormány vizsgálatán helyzetéről egy kézzel fogható bizonyítékot? A nápolyi kormányban jeles tengerészete van; ezenkívül rendelkezése alá helyezi a nápolyi kereskedelmi hajókat is, és mégis csapat-, lő- és élelmi-szer szállítmányait nem meri a saját lobogója alatt álló hajókra bízni; egy-két frégátot kivül, melyek a part körül czirkálnak, minden hadi- és kereskedelmi hajó tényleg hever a kikötőben, s a szállítmányokat az e célra kibérelt francia hajók kezelik, minthogy ezek bánthatlanok. A kormány által 9 hajó van felbérelve, melyeknek havonként 466,000 frankot fizet a kincstár; ez feltűnő akkor, midőn tudva van, hogy a nápolyi kormányban van minden olasz hatalom közt a legerősebb tengerészete, míg Garibaldi alig rendelkezhetik hat-hét, sok részben hiányos gőzösről.”

Ezt természetesen sok mindennek, s különösen a határozott komolyság és következetességnek lehet tulajdonítani, mely a diktatór vállalatát vezeti, hogy e parányi erővel is határozottan működik; szilárdságának újabb bizonyítéka az is, mit az „Opinione” említi, hogy t. i. a Pianini-féle önkényes hadosztály, mert parancs nélkül, sőt diktatór parancsa ellen akart az egyházi államokba berontani, midőn Cagliariából Messinába jött, mint lázadók által álló tömeget felosztatva, s más csapatokba soroztatva, Pianini ezredes pedig szolgálatából elbocsátatván, kényszerítetett azonnal elhagyni Sziciliát.

— A „Const.” jelenti, hogy Garibaldinak kiszállása és Reggio elfoglalása való tény; a sargony szót a küzdelemről is, mely az önkényesek és a királyiak között fejlett ki. Egyébiránt Garibaldi mindent oly titokban tartott, hogy Messinában sem tudtak a dolgról „Bearn” gőzös megérkezése semmit. — A szabad csapatok átszállítása, a „Patrie” hírei szerint, folyvást

tart; az eddig átszállítottak számát 8000-re teszik; ezen had-erő vette be Reggiót.

— A „Corr. Merc.” szerint a király parancsot adott ki, hogy az ostromállapotot az illetők lehető legrövidebben kezeljék; fizetési nemzetörök is fog alakítani, mely az alkotmányos állásu nemzetörök helyére fog lépni. Macerában, Basilicata tartományában a nép közt heves összeküszködés történt, egy rész kitűzte a háromszinu zászlót a savoyai kereszttel, a másik ezt letépte, s a Bourbonok fehér zászlóját tűzte helyére.

— A „Daily News” Garibaldinak a nápolyi szárazföldre való kiszállását, lelke-ede, magasztalással üdvözlö, s öt Olaszország legnagyobb hadvezérének nevezi. Összehasonlítva, ugyanakkor a két hadsereg számbeli erejét, alig van nevelésesebb, mint ez invasio. A nápolyi királynak, leszámítva a szicíliai veszteségeket, 70,000 gyalogja, 6000 lovasa és 6000 tüzére van; a tengeren, a hol elvághatja Garibaldi útját, 820 ágyúval, 121 hajóval rendelkezik. Ellenben Garibaldi 4000 válogatott emberrel áll a szárazon, kiket többnyire szicíliai halász bárkák szállítottak partra, melyek számára, sőt talán nagyságra nézve sem érnek föl az akhajabieliek hajóival, melyeket Homér az „Iliás”-ban megemlekt. De e háboruban nincs helyen az ily számítás. Mint szállíthatta át Garibaldi csapatait a nápolyi földre, épp oly kimagyarázhatlan, mint Marsalában történt kiszállása volt. A nápolyi gőzösek hetek óta járkáltak föl s alá a messinai öbölben Bagnara körül; nappal igen zajos tevékenységet fejtettek ki; éjjel röppentyűket bocsátottak föl, a nélkül, hogy meggátolták volna a Sziciliából történt folytonos fegyverszállítást, vagy útját állták vala azon küldötteknek, melyek Calabriából Garibaldihoz jáltak át. Ugy kell lenni, a nápolyi tengerész tisztek meg voltak győződve, hogy az örködes, melyet ennyire elhanyagoltak, különben is haszontalan törekvés lett volna.

A 23-ikán a London Tavernben tartott Garibaldi-meeting igen látogatott vala. Végzéssé lön, hogy pénz gyűjtések adakozás útján, melylyel az olasz nép segitendő a kereskedelemben, s mely siettetni fogja a háború bevezését. Edinburgban egy 100 főből álló skót csapatot akarnak kiállítani, segítségül Garibaldinak.

— Dalmatiából jövő tudósítások jelentik, hogy a montenegróiak, Mirko — a fiatal fejedelem atyja — vezetése alatt, egész erejükből egy hadmenetre készülnek. Beszélnek, hogy a szomszéd török tartományi keresztények segítségére sietni szándékoznak, hogy ott hittársaik üldöztetésének véget vessenek.

— A „beteg ember” házi gyógyszer aligha elég hatásos leendő nyavalygó teste meggyógyítására. Beyrut-i levelek szerint Fuad pasa erőle fogytan volna. A Damaskusban elfogottak száma 852-re megy. A muzulmánok közti hangulat nagyon ingerült, s Fuad pasa kénytelen lett volna néhányat az elfogottak közül szabadon bocsátani. Egy keresztényt gyilkoltak volna meg ismét Damaskus utcáin. A st. Jean d'Acre közelében fekvő falukban szintén keresztények mészárlása történt volna. A „Semaphore” szerint nagy ideje már, hogy a francziák megérkezzenek. A francziák, legújabb tudósítások szerint, már syriai földön is vannak.

Ujabbak. — Nápoly, aug. 28. A Calabriában állott királyi cs. patok fel vannak osztva. A basilicatai felkelők, Salerno ellen vonulnak, azt hiszik, hogy Garibaldival egyesülten fognak Nápolyt ellen menni.

Nápoly, aug. 28. (Hivatalos) A Pialenál harczoló királyi csapatok körül fogatva, ajánlatot tettek fegyverszünet iránt. Az alkudozások alatt azonban a csapatok harczvágya kialudt; ezek visszavonultak s elszéledtek. Az ágyúut-gek védtelenül maradtak.

— Az „Ost. D. Post” egy vezércikkében kétségbe vonja a „Constitutionnel” azon cikkének őszinteségét, melyet fönnbáb a „P. N.” fordítása szerint közöltünk.

— Genoa, aug. 29. Az „Anthon” gőzös, mely Nápolyból tegnap érkezett, azt a tudósítást hozza, hogy heffón, 27-kén, a tanácskozással összeült tábornokok egyhangulag — Bosco kivételével — azt határozták, hogy a királynak az elutasítást tanácsolják. Hír szerint a nápolyi szárazföldi s tengeri hadsereg tisztjei lemondásukat tömegesen beadták.

— London, aug. 29. Azt mondják, hogy a nápolyi királyi székház elhagyta; az erőket piemontiak szállították meg.

A „Perseveranza” szerint, a nápolyi minisztérium fölkérte a Syracusai gróft, hogy ez vesse magát közbe a királynál, a regensségné számára átengedése végett. Hét tábornok s az összes tengerészeti, adreset nyújtottak be a királynak, hogy a haszontalan harcznak véget vessen.

Bécsi börze. Auguszt. 30-án: Nemzeti kölesön 78.60. Metalliques 5 pcentes 67.50. Urbéri papírok: magyar 69.75. erdélyi 65.50. Bankrészvény 793. Korona 17.85. Cs. kir. arany 6.18. Ezüst 29.50.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DANIEL.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(1062)
sz. 1440. | 1860.

Hiradás.

A jelen folyó 1860-dik év szeptember hava 20-dik napján délelőtti 12 órakor, itten a cs. kir. országos fegyintézet irodájába egy járulati vállalkozási tárgyalás, — melynélfogva 28 mázsa 50 font lmpaolaj, és 108 font fagygyugyertya szállítandó — fog tartatni.

Vállalkozó kedvűek figyelemmelnek írásbeli járulataikba, a szállítandó mennyiség ár összegének 5%-nyi bírsággal mellékelve — fenn kitett nap és óráig benyújtani — utolagosan benyújtott járulatokat nem fognak tekintetbe vevődni, és a járulati vállalkozásokban az ár tisztán, szám és betűkkel feltéendő.

Az ezt illető tárgyalati pontok, a rendes hivatali órákban itten megláthatók.

A cs. kir. országos fegyintézet felügyelőse.

Szamosújvár, aug. 19-én, 1860.

NEM HIVATALOS.

(1063)

A „tobai” gőzmalom liszt-árai Nagy-Kikinda mellett a Bánátnban.

Az árak bérmentesen Tobába küldendők, kész pénz fizetés, lehuzás nélkül 100 bécsi font után. Az árak kötelezettsége nélkül:

	o. é.	12 frt	—	kr.
A. B. Asztali dara	11	20	—	—
M. O. Király-liszt	10	20	—	—
1. Másod király-liszt	9	40	—	—
2. Első mont-liszt	8	—	—	—
3. Monti liszt	6	50	—	—
4. Zsemle-liszt	6	50	—	—

Toba, augusztus 1-én, 1860.

Megjegyzés. Az eladás zsákokban történik N-től 150 bécsi font súlyban, minden zsák 1 forintban számítottat s ugyan ennyiben visszavevődik, ha a visszaadás jó állapotban, s legfeljebb 2 hónap alatt az elküldés után történik. A zsákok csak akkor tekintetnek visszaérkezésként, ha azok átvételéről bevény létezik.

Az elküldésről a Hatzfeldi (kis komlosi) vasút-állomás az igazgatóság gondoskodik, minden mázsa után 14 ujkracszár díjért.

Szolgálgjon továbbá a t. cz. emésztő közönség tudtára, hogy csak első osztályu bánati búza, egész száraz állapotában örlötetik fel, tehát használatok a lisztnek több folyadék használandó a tészta pedig megkelesése után nem szabad azonnal a meleg kemenczébe vetni.

A 0-tól egész a 3 sz. gyártmányokig, nagyobb csapat vétele esetén 5% elengedés van.

(1066) (2—3)

Kereskedelmi akadémia Pesten.

A két kereskedelmi testület által Pesten alapított kereskedelmi akadémia, mely három akadémiát ölel fel, két előkészítő osztálytól s egy két osztályos esti iskolától áll, tanfolyamát az akadémiái osztályokra nézve október 8-dikán nyitja meg.

Bővebb értesítést nyerhetni a programmból, melyet kívánatra az igazgatóság (Bálysáncz utca szeglet és fútele 18. szám 2-dik emelet) kiadja.

A jelentkező növendékek bejegyzésének ideje szeptember 20—30-ig tart.

Pest, aug. hóban, 1860.

A bizottmány meghagyásából az igazgatóság.

(1058)

Laibachban

a kereskedelmi- és nevelő intézetnél az előadások f. év október 1-én kezdődnek.

MAHR FERDINÁND igazgató

(943)

AZ ELSŐ MAGYAR ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG kolozsvári főgynöksége megkezdte a biztosítást az ember életére is, ennelfogva elválalja

I. A biztosított halála után fizetendő tőkét és nyugdíjak biztosítását (I. program).
II. A biztosított életében fizetendő kihazasítási tőkét, elhazasított évjáradékok (nyugdíjak) és közvetlen évjáradékok biztosítását (II. program).

Ily biztosítások iránti bevallásokat elfogad az alólírt főgynökség, s a felek minden kérdésére teljes készséggel és ingyen nyújt felvilágosítást.

Programmok, bevallási minták a főgynökség irodájában (ovári piac-szeglet), úgy a vidéki ügynökségeknél ingyen kaphatók.

A biztosítottnak halála esetében fizetendő „100 forint” tőke biztosításának évdíja:

(a nyeresémbeni részesüléssel).

A biztosított koréve beléptekor:

Évi díja a 85 korévig.
25 év
30 „
35 „
40 „
45 „
50 „
60 „
1 frt 94 kr.
2 „ 22 „
2 „ 54 „
2 „ 99 „
3 „ 59 „
4 „ 31 „
7 „ — „

A biztosított özvegy a családnak kifizetetik, történjék a biztosított halála bár mikor. Így ha a biztosított az első beléptekor után halna is meg, a biztosított tőke hiánytalanul és készpénzben kifizetetik ki, s a biztosított fél, ha a követény 3 évig már érvényben állott, a társaság nyeresémben is részesül, mely nyeresémben rész vagy az évi díj csökkentésére, vagy az eredetileg biztosított tőke növelésére fordítatik; úgy szintén biztosításokat vállal elemi károk u. m. tűzveszély, jégkarak és szállított javak veszélye ellen, a legutányosabb díjak és föltételek mellett, az előforduló károk gyors megtérítésével. Bevallásokat elfogadnak:

A főgynökségi iroda Kolozsvárt, Ovári piaci-szeglet 232 szám alatt, az emeleten. Vidéki ügynökök: Abrudbányán: Ferenczi Mihály; Alfaluban: Gál Elek; Algyőn: Dánó Mózes; Aranyos-Rákoson: Csipkés Sándor; Bánffy-Hunyadon: Holczér Vilmos; Besztercezen: Tannenhaus Izra; Bőllőn: Sebestyén Károly; Csapón: Finna István; Cs. Keresztúron: Torma Károly; Cs. Szeredán: Erős Elek; Dézsen: Ifj. Roh Pál; Egerben: Köblös Miklós; Enyeden: Bisztricsányi Sándor; Elődén: Karácson Mózes; Fejérvárad: Matherini Emil; Frádn: Finta Samu; Gálfalván: Beregszászi Imre; Gyulában: Soos Ferencz; Hőzén: Péterfi Sándor; H. Ládán: Finta Samu; Hidalmáson: Majthényi Ferencz; Kacsokon: Angerer; Kapnikbányán: Lipnitszki Ferencz; K. Váradhelyen: Hankó László; K. Enyeden: Mák József; K. Káldán: Zinod Leon; Kolozson: Farkas Lajos; K. Szilbáson: Csiki László; Kolozsvárt: Bánya Károly, Kohn S. és Blass K.; Lekenzen: Scholtész Gyula; M. Lápón: Breuer Pál; M. Régenben: Viski Ferencz; M. Sárdon: Farkas Imre; Marosújvárt: Sebestyén Aron; M. Sárdon: Jenei Albert; N. Tondán: Moricz Sándor; N. Ölgőzön: Dézsi Sándor; N. Petriben: Biró József; Váradhelyen: Jenei Albert; N. Tondán: Moricz Sándor; N. Ölgőzön: Dézsi Sándor; N. Petriben: Biró József; György: Remetén: Fülöp István; Retegben: Köblös Miklós; R. Káldán: János; Soosmész: Hoszszu Sándor; Varga Ferencz; Semesnyén: Ifj. Dadai János; Szamosújvárt: Dájbák János; Sz. Udvarhelyen: Kelemen; Székén: Nagy Károly; Sz. Mihály: Török Sámuel; Sz. Nádson: Pogány Lajos; Sz. Udvarhelyen: Zájzon Ferencz; Teleken: Magyarósi Ferencz; Tekén: Varga Sámuel; Törökföldön: Szabó Miklós; Tordán: Hadnagy Péter; Váradhelyen: Fülöp István; Vargason: Gyöngyösi István urak.

Kolozsvárt, aug. 1860.

az első magyar általános biztosító társaság Kolozsvári főgynöksége: Kövari László.

(1059)

Peiella Otto.

Vas- fűszer és divatárú kereskedésében Dézsen egy gyakornok vették föl, ki magyarul, németül beszélni és írni tudjon.

(1067)

Külső szénútcaiban 350 szám alatti épületben kiadó, a felső emeletben 5 szoba, kis konyha, kamara, pincze, lakmára istálló.

(1064)

Ügynök

kerestetik Kolozsvárra egy gőzmalom készítmények eladása végett, a ki a reá bizott lisztnek s a begyűlendő pénzekért pénzbeli vagy más biztosításokat tud nyújtani.

Biztos ajánlatok a „tobai” gőzmalom igazgatósághoz intézendők bérmentesen. Nagy-Kikinda mellett a Bánátnban.